

Kako planirati kvalitetne a zanimljivije vrtiće?

Zašto je razvoj strategije predškolskog odgoja nužan preduvjet za razvoj djelatnosti i ekonomično provođenje razvojnih programa prema kojima će se planirati i projektirati dječji vrtići, govori se u članku arhitekata Davora i Bernarde Silov.

**Bernarda Silov, dipl. ing. arh
i Davor Silov, dipl. ing. arh**

Zamislite da ulazimo u prostor potpuno oslobođen svih konvencija pravog kuta, apsolutno jednostavan, lijep i kompleksan kao pejzaž. To je prostor dječjeg svijeta, igre koja nikad ne prestaje.

Arhitektura vrtića mora biti više od zadovoljenja funkcije ili zaštite od vremenskih nepogoda – poput živog organizma, ona se mora saživjeti sa svojim neposrednim okolišem, prirodno disati – ventilirati, biti dovoljno izložena suncu; mora biti prohodna i didaktička na neposredan način u svakom zidu, krovu, podu; jasnih vizura; jednostavna u nalaženju skrivenog kutka i odmora, mjesta socijalizacije, spoznaje prvog dodira s materijaliziranom idejom. Kao što, kad ste mali, nesvjesno oponašate odrasle, tako – kad odrastete – želite proniknuti u dječje osjećaje. Stoga je bitno da, kad ste dijete, vaš početni prostor bude maksimalno kreativan, skoro sanjalački. Težit ćete tomu da ostatak

života provedete u sličnim prostorima, a to znači utjecati na kvalitetu života u vlastitom gradu, ulici, trgu, mjestu. Konkretnije, ako dijete svakodnevno ulazi u vrtić i tamo pronalazi omiljeno mjesto za igru s drugom djecom ili svoje samostalno mjesto za odmor, jelo ili spavanje, a ta su mjesta konstruirana da potiču zadovoljstvo boravljenja i opet dovoljno intrigantna da bude čuđenje i dječji istraživački duh – u njima se stvara sigurnost. Prostori dječjih vrtića su forme u prirodi, ti prostori su tu da omoguće slobodu druženja, kretanja i život edukacijskih programa.

Kako bismo se oslobodili postojećih konvencija pri kreiranju kvalitetnih programa,* (a pod tim podrazumijevamo usklađenost pedagoške koncepcije s prostornom koncepcijom) te ih unaprijedili, osim kreativnosti neminovna je izrada cjelovite strategije predškolskog odgoja, i to na razini županija i države.

**Programima u tekstu podrazumijevamo usklađenost pedagoške koncepcije s prostornom koncepcijom.*

Strategija predškolskog odgoja

Strategija svake djelatnosti, pa tako i predškolske, nužan je uvjet za cjelovit razvoj te djelatnosti i njezino ekonomično provođenje. Ekonomično provođenje dovest će do smislenijeg i češćeg ulaganja i u razvojne programe. Programima se izražavaju precizne potrebe za koje se može tražiti

odgovarajuća količina sredstava.

Sastavni dijelovi *Strategije* trebali bi biti:

- **Multidisciplinarno kreiranje programa i njihovo sustavno donošenje i provođenje**

Međusobna komunikacija na kreiranju kvalitetnih koncepcija među različitim strukama – pedagozima, odgajateljima, arhitektima, psiholozima... – kako bi se stvorila unaprijedila programska podloga za dizajn. Unaprijed detaljno definirani programi ostavljaju malo prostora za pogrešku prilikom arhitektonskog dizajniranja prostora.

- **Usustavljanje programa dječjih vrtića i umrežavanje dječjih vrtića**

Umrežavanje dječjih vrtića smanjilo bi troškove nabave, kako početnih troškova gradnje tako i konačnih troškova opremanja. Sustavnim vođenjem i praćenjem potreba mreže dječjih vrtića dobio bi se jasniji uvid u cjelinu, a smanjenje troškova odnosilo bi se na količinu (npr. nabava opreme za jedan po jedan vrtić povećava troškove u odnosu na nabavu za mrežu vrtića iste pedagoške i prostorne koncepcije).

- **Projektiranje, financiranje, izgradnja, održavanje dječjih vrtića i pripadajućih im okoliša**

Za cjelovit pristup problemu hoće li dječji vrtić (građevina) biti ocijenjen kvalitetnim, podrazumijevamo inzistiranje konačnog vrtićkog korisnika na promišljenom projektiranju koje će voditi brigu o minimalnim troškovima

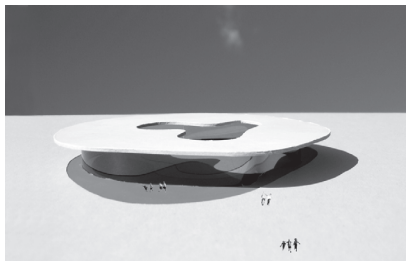
suvremeni trenuci u predškolskom odgoju

održavanja i kvalitetnoj izvedbi. Npr. projektiranje samoodrživih građevina češće u samom početku znači veće kratkoročno financijsko ulaganje, dok u računici dugoročnog održavanja građevine znači manje potrošnje topline, struje, vode.

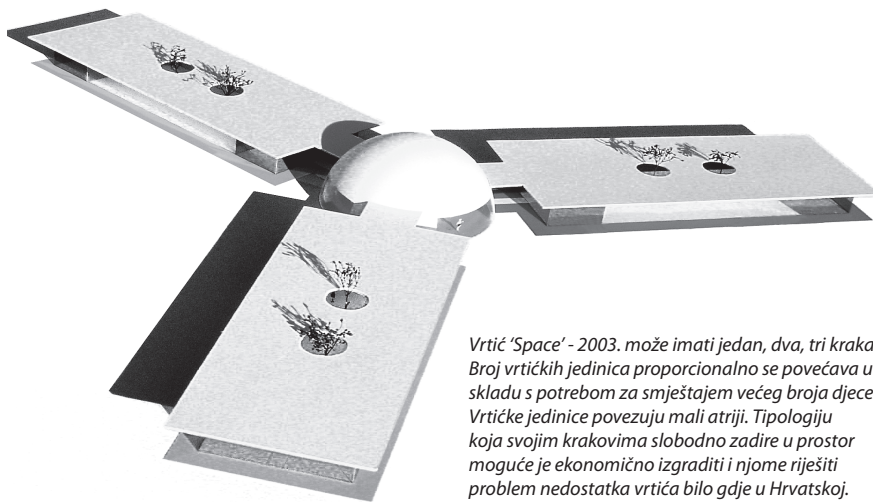
- Vođenje evidencije o tekućim troškovima i novim potrebama mreže dječjih vrtića

Vođenje evidencije o novim troškovima putem sustavnog praćenja mreže dječjih vrtića olakšalo bi kvalitetnije usmjeravanje financijskih sredstava.

- Konstantno obrazovanje multidisciplinarnog stručnog kadra, stručno posjeti djelatnika s ciljem međusobne izmjene iskustava
- Međusobnim uvidom u različite pedagoške i prostorne koncepcije

Vrtić **'ameba'** je TIP koji uvijek varira, njegov je prostor prilagodljiv svakoj novoj zadanoj situaciji. Karakterizira ga i promjenjiva forma unutrašnjeg dvorišta, vrlo pogodna za zaštitu male djece od agresivnog okoliša. Projekt ATMOSFERA – 2004. godine

Vrtić **'Space'** - 2003. može imati jedan, dva, tri kraka. Broj vrtićkih jedinica proporcionalno se povećava u skladu s potrebom za smještajem većeg broja djece. Vrtićke jedinice povezuju mali atriji. Tipologiju koja svojim krakovima slobodno zadire u prostor moguće je ekonomično izgraditi i njome riješiti problem nedostatka vrtića bilo gdje u Hrvatskoj. Projekt ATMOSFERA – 2004. godine

postigla bi se kvalitetnija razmjena iskustava korisnika dječjih vrtića.

- Organiziranje djelotvorne stručne pomoći

Programi

Sadašnji programi predškolskog odgoja i oni koji će tek biti razvijeni čine pokretačku snagu *Strategije predškolskog odgoja*. Kako bi se omogućio optimalan razvoj i socijalizacija djeteta neovisno o spolu, godinama, urođenim sposobnostima... potrebno je programe revidirati i nadograditi. Za to su neophodni i sljedeći podaci:

- trenutni brojčani, dobni ... kapaciteti djece i osoblja i predviđanje budućih kapaciteta
- prostorni kapaciteti i 'vizije' boravka djece u zatvorenom i otvorenom prostoru
- obogaćivanje programa zatvorenim i otvorenim prostorima koji omogućuju višenamjensko korištenje i edukativni eksperiment implementiranjem novih tehnoloških dostignuća i saznanja o prirodi djeteta
- jednake obvezne programske i prostorne smjernice javnih i privatnih modela.

'Idealni prostorni modeli dječjih vrtića'

Zašto idealni modeli? Jer težiti idealnim modelima uvijek znači pomicati granice kvalitete.

Jasno je da su potrebe za dječjim vrtićima ponegdje doista velike, ali je pitanje je li neophodno graditi dječje vrtiće s po 12 i više jedinica ili su idealni vrtići s manjim brojem jedinica. Kolika je doista idealna prostorna veličina dječje jedinice, bez obzira na ekonomske parametre? Koliki je doista idealan broj djece u jednoj grupi, jednoj jedinici? Koliki je idealan broj odgojnog osoblja na broj djece? Itd. Koliki je, prema tome, potreban broj vrtića s obzirom na urbanističke parametre (sadašnji i planirani broj stanovnika)? Strategijom predškolskog odgoja potrebno je, osim mreže i programa javnih i privatnih vrtića, obuhvatiti sve prostorne komponente; unutar idealnog modela propitati minimalne i maksimalne veličine parcela potrebnih za dječje vrtiće, adaptabilne ili projektirane uvjete za vrtiće u višestambenim ili poslovnim zgradama; u prizemlju, na 1.-7. katu ili na krovu zgrade u urbanim sredinama itd. Koje bi uvjete trebali zadovoljavati tipski dječji vrtići?

(nastavak u sljedećem broju)